

## Een warme ijstijd?

Ontdek of wij nu in een ijstijd leven

**Lesduur:** 45 minuten | **Lesvorm:** quiz | **Werkwijze:** klassikaal

### Wat heb je nodig?

- digibord
- boek of PDF *Palmen op de Noordpool* (bijlage 1)
- PowerPointpresentatie: quiz

**Introduceer het onderwerp 'De Ijstijd' en activeer de voorkennis van de kinderen:**

**Waar denk je aan als je denkt aan een ijstijd? Warme kleren, een brandende kachel of een warm bad? Heel veel ijs, kou en gladheid? Of juist aan het maken van sneeuwpoppen en het gooien van sneeuwballen? In Nederland zijn er ook ijstijden geweest, waarbij het land voor een deel bedekt was met ijs. Zouden we zelf ook een ijstijd kunnen meemaken?**

### Palmen op de Noordpool

Lees pagina 26 en 27 (bijlage 1) van het hoofdstuk 'Welkom in de ijstijd' uit het boek *Palmen op de Noordpool* van Marc ter Horst voor. Vraag de kinderen naar aanleiding van het verhaal naar hun mening: *Zitten we nu in een ijstijd of niet?* Gebruiken zij argumenten die niet in het verhaal voorkomen? Schrijf ze op, om ze in een later stadium eventueel te laten verifiëren. Klopt dat wel?

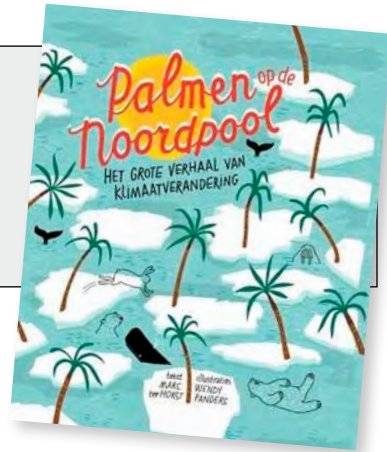


### Quiz

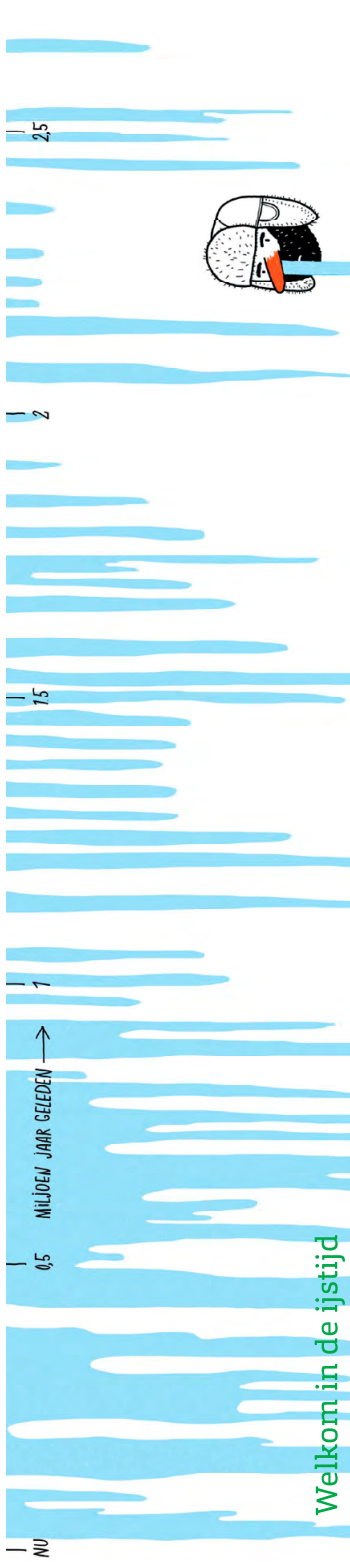
Open de PowerPointpresentatie op het digibord en laat de kinderen de vragen beantwoorden. Doe zelf ook mee! Na elke vraag volgt direct het antwoord. Bespreek steeds waarom dit het juiste antwoord is. Kijk ter afsluiting van de les deze video [over Nederland in de ijstijd](#).

#### Tip!

Wil je nog meer weten over klimaatverandering?  
Het boek *Palmen op de Noordpool* van Marc ter Horst legt het je allemaal uit!



NAUT MEANDER BRANDAAN | BIJLAGE 1 | GROEP 7/8



Welkom in de ijstijd

Nu moet ik je iets vertellen wat niet veel mensen weten. Iets waar je misschien niet blij mee bent, of misschien juist wel. Misschien krijg je er wel kippenvel van. Zal ik het maar zeggen dan?

Eigenlijk... eigenlijk... eigenlijk zitten we op dit moment midden in een ijstijd. Echt waar. Jij en ik en alle mensen op de wereld zitten nu en gisteren en ons hele leven midden in een ijstijd. Het is natuurlijk wel een wat warmere tijd van de ijstijd, maar officieel is het een ijstijd. Want geologen vinden het een ijstijd als er ergens op aarde grote ijskappen op het land voorkomen. En geologen zijn mensen die de aarde bestuderen. Dus die kunnen het weten. En ze hebben gelijk hoor. Kijk maar eens naar Antarctica en Groenland. Daar ligt het ijs een paar kilometer dik. Zo hoog als de



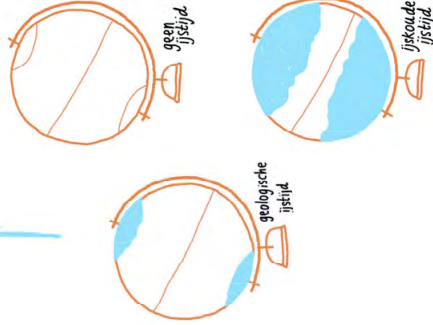
Alpen. Als dat geen grote ijskappen zijn, weet ik het ook niet meer. Ze liggen er al 2,5 miljoen jaar. Al die tijd leven we dus in een ijstijd. Dezelfde ijstijd als de mammoeten en de sabellandherters. Maar zij leefden in een wat koudere tijd van de ijstijd. Dat is meer wat gewone mensen zoals jij en ik een ijstijd noemen. Zo staat het trouwens ook in veel boeken en op veel websites. En zo ben je het gewend, als je tenminste geen geoloog bent.

Dan hebben we dus wel een probleempje. Je kunt moeilijk zeggen dat er in de ijstijd ijstijden waren. Wat zullen we doen? Doen we mee met de geologen en vinden we het al 2,5 miljoen jaar ijstijd? Of noemen we alleen de extra koude tijden ijstijden, zoals we gewend zijn? Dat is misschien wel zo makkelijk voor onze hersens. Anders moeten ze alles weer omgooien en de mammoeten en berenveilen weer van de ene hersencel naar de andere hersencel verhuizen. Wat een gedoe. Laten we afspreken dat in dit boek een ijstijd pas een ijstijd is als het veel kouder is dan nu.

In de afgelopen 2,5 miljoen jaar zijn er ongeveer 25 van zulke ijstijden geweest. Extra koude periodes waarin het ijs niet op de Noord- en Zuidpool blijft, maar steeds verder aangroeit. Zodat het ook in de zomer tot Canada, Zweden en Midden-Rusland komt. Het ijs groeit steeds verder aan en duwt zand, klei en rotsen voor zich uit. Heuvels en bossen worden met de grond gelijkge maakt. Aan het eind van de ijstongen ontstaan nieuwe heuvels in het landschap, die we nu heel gewoon vinden. Soms komt het ijs tot bij ons, soms verder en soms minder ver. Maar elke ijstijd weer zijn de gevolgen enorm.

In een ijstijd valt er veel meer sneeuw dan regen. Alle sneeuw die op het land en op het ijs valt, blijft liggen en houdt het water vast. Er stroomt dus veel minder water terug de zeeën in, terwijl er wel water blijft verdampen. Zo daakt het water in de zeeën en kunnen mensen en dieren over de bodem van de zee lopen. Nou, dat hoef je ze geen twee keer te zeggen.

26 • 27



• OVER IJSTIDEN EN ZO •



## Een warme ijstijd?

Ontdek of wij nu in een ijstijd leven

### Antwoorden quiz

- 1 C
- 2 A
- 3 A
- 4 C
- 5 B
- 6 C
- 7 A
- 8 C
- 9 B
- 10 A